

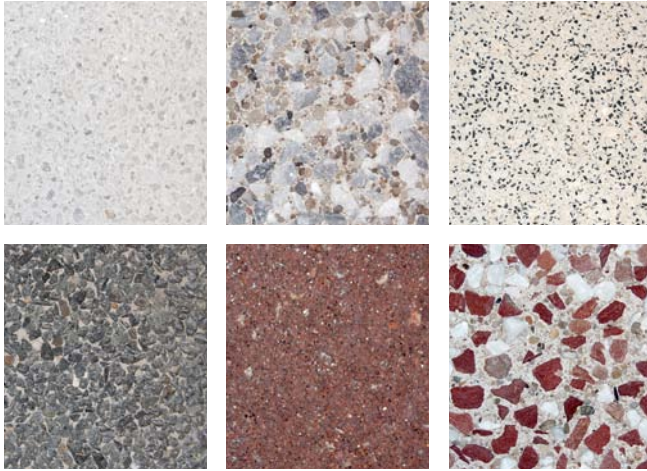
spotlight:

De eisen die aan de esthetische waarde van gebouwen worden gesteld, worden hoger en hoger. Om die reden zien we dat architectonisch beton of sierbeton steeds vaker wordt toegepast. Een vorm van sierbeton die zeker bij architecten in de smaak valt is geëtsd beton. De betonsoort laat zich niet gemakkelijk produceren, maar bezorgt gebouwen met het grootste gemak een exclusieve uitstraling. De mogelijkheden zijn uiterst artistiek en nagenoeg onbeperkt. DOOR LILIANE VERWOOLDE

Geëtsd beton

De artistieke keling onder de betonsoorten

Projecten met geëtsde/gezuurde gevels:

Werk: Walterboscomplex belastingdienst Apeldoorn

Architect: Neutelings-Riedijk

Aannemer: BAM Utiliteitsbouw Utrecht

Werk: 202 woningen Amsterdam Z-O

Architect: Wingender Hovenier

Aannemer: BAM Woningbouw W&R Amsterdam

Werk: Gebouw 200 en 210 Tonnetkazerne 't Harde

Architect: DGW&T Directie Zuid-Nederland Eindhoven

Aannemer: Bouwbedrijf Paul Apeldoorn

Geëts - oftewel 'gezuurd'- beton leent zich als geen enkele andere betonsoort voor de decoratieve afwerking van gebouwen. Toch wordt geëts beton in Nederland - in tegenstelling tot bijvoorbeeld België en Duitsland - in beperkte mate toegepast. Oorzaak hiervan is de chemische stof die een wezenlijk aandeel levert aan het productieproces van geëts beton. De stof heeft een etsende werking op de opperlaag van het beton, waardoor de toeslagmaterialen zichtbaar worden en een decoratief effect ontstaat. Een probleem ontstaat echter als de chemische stof haar werk heeft gedaan. De Nederlandse overheid stelt dermate hoge eisen aan de neutralisatie, zuivering en afvoer van het chemische restmateriaal, dat het merendeel van de betonproducenten het geëts beton aan zich voorbij laat gaan. Uitzondering is Betonindustrie De Veluwe, die de afvoer van de chemische stoffen tot in de puntjes heeft geregeld, waardoor de prefab betonfabrikant kon uitgroeien tot een specialist in deze artistieke betonsoort.

Walterboscomplex: Een opvallend staaltje van geëts beton zien we bij het Centraal belastingkantoor Walterboscomplex in Apeldoorn. VROM legde bij Neutelings Riedijk Architecten de opdracht neer om de vier bestaande kantoortorens van het centrale belastingkantoor uit de jaren zestig uit te breiden met twee nieuwe kantoortorens en een plintgebouw. Het plintgebouw moest het losse geheel van oude en nieuwe torens samensmelten tot één complex. Het architectenbureau had direct uitgesproken ideeën over de afwerking van het belastingkantoor. De wanden van het plintgebouw moesten een donkere afwerklaag krijgen, die niet direct deed denken aan beton. In combinatie met de witte betonnen plafondplaten kon een bijzonder architectonisch effect ontstaan.

Kleur en kwaliteit: Evert Hop, hoofd calculatie van Betonindustrie De Veluwe: "Op dat moment gaan we samen met de architect een uitgebreid experimenteertraject in. Het produceren van geëts beton is gespecialiseerd

ambachtelijk werk en vereist nauwkeurigheid en oog voor detail. De gewenste donkere kleur is uiteindelijk verkregen door de toevoeging van vier verschillende toeslagstoffen. Maar ook de sterkte van het beton mag niet uit het oog worden verloren. De verhouding van grof en fijn materiaal moet zodanig zijn, dat de gewenste sterkte kan worden gegarandeerd." Om na de productie van het beton de kleur nog extra te verdiepen kreeg het beton van het Walterboscomplex ook nog een transparante sealing. Verder is extra accent in de elementen aangebracht door middel van een 'wieber'-patroon en fossielafdrukken.

Zoektocht: Inmiddels beperkt het gebruik van geëts beton zich allang niet meer tot de woning- en utiliteitsbouw. Architecten zijn bijzonder gecharmeerd van deze creatieve betonsoort, waardoor we deze artistieke keling ook zien opduiken bij infrastructuurprojecten, kunstvoorwerpen en andere betonnen objecten. Ook het aantal soorten en vormen breidt zich uit, variërend van kleurbeton, reliëf- en structuurbeton. De uitstraling van het beton kan vervolgens nog worden geaccentueerd door specifieke oppervlaktebehandelingen. Hop: "Voor één project gieten we soms tientallen monsters. De architect kan zo over onze schouders meekijken en aangeven welk monster aan zijn wensen voldoet. Bij het Walterboscomplex werd expliciet naar een donkere kleur gezocht. Maar bij het Karspelhof in Amsterdam Zuidoost - in aanbouw - is gekozen voor een lichte gemêleerde kleur. Die kleur is gerealiseerd door een mengsel van witte en rode steentjes. Door de elementen in de nabehandeling te etsen zijn deze steentjes ontdaan van de cementshuid. Hierdoor ontstaat exact het gewenste effect. Het is soms een zoektocht, maar dat maakt werken met geëts beton tot een blijvende uitdaging." Hoewel producenten van geëts beton aardig wat maatregelen moeten nemen om het chemisch restmateriaal verantwoord te neutraliseren, is de prijs van het sierbeton alleszins redelijk. De betonsoort biedt een eindeloos pallet van mogelijkheden en is marktconform geprijsd.